

**MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HASTANESİ ACİL
SERVİSİNE BAŞVURAN ADLİ OLGULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Cem ZEREN*, Ali Karakuş**, Adnan Çelikel*, Koca Çalışkan**, Akın Aydoğan***, Ramazan Karanfil****, Murat Çelik*****

*Mustafa Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adli Tıp AD.

**Mustafa Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi, İlk Yardım ve Acil AD.

***Mustafa Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi, Genel Cerrahi AD.

****Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adli Tıp AD.

*****Mustafa Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları AD.

Geliş Tarihi / Received: 16.08.2011, Kabul Tarihi / Accepted: 22.09.2011

ÖZET

Özellikle acil birimlere travma nedeniyle gelen bireylerin eksiksiz muayene edilmesi, bulguların kayıt altına alınması ve bildirilmesi hekimlerin önemli sorumluluklarından biridir. Bu çalışmada acil servisinde çalışan hekimlerin travmalı hastalar hakkında düzenleyecekleri raporların önemine dikkat çekilmesi amaçlandı. Ocak 2008- Ekim 2011 tarihleri arasında Mustafa Kemal Üniversitesi Araştırma Hastanesi Acil servisine gelen adli nitelikteki olguların kayıtları geriye yönelik incelendi. Belirtilen süre içerisinde 843 adli olgu kaydı mevcut olduğu görüldü. Olguların 581 (%68.9)'i erkek, 262(%31.1)'i kadındı. Yaşları 1 ile 121 arasında idi. Geliş nedenlerine göre sıklıkla %40.1 i trafik kazası %16.7'i intoksikasyon olduğu saptandı. Mevsim olarak en sık yaz ve ağustos aylarında olduğu görüldü.

Acil birimlerde çalışan hekimlerin iş yükünün bir kısmını da adli raporların düzenlenmesi oluşturmaktadır. Bir taraftan tedavi edici hekimlik mesleği yerine getirilirken, diğer taraftan yasal sorumluluklarını adli rapor düzenlemekle yerine getirmek zorundadırlar. Bu da eksiksiz ve tam bir rapor düzenlemekle olacaktır.

Anahtar Kelimeler: adli olgu, acil servis, adli rapor

**EVALUATION OF FORENSIC CASES IN EMERGENCY SERVICE,
MUSTAFA KEMAL UNIVERSITY HOSPITAL OF MEDICAL FACULTY**

ABSTRACT

Recording and reporting the findings of trauma patients admitted to emergency departments, is among important responsibilities of physicians. In this study. It is aimed to draw attention to the importance of the forensic reporting about trauma patients issued by emergency physicians. Records of forensic cases admitted to Emergency Department of Hospital of Medical School of Mustafa Kemal University, between January 2008 and October 2011 were

retrospectively investigated.

There was 843 forensic cases in the study period. Of these, 581 (68.9%) were male and 262 (31.1%) were female. Their ages ranged between 1 and 121 years. The most frequent cause of admission was traffic accidents (40.1%), followed by intoxications (16.7%). Most of forensic cases were concentrated during summer months, especially in August. Preparing forensic reports accounts for a workload for physicians working in emergency departments.. Besides providing emergent medical interventions, they are obliged to fulfill the legal responsibilities of preparing a complete forensic report.

Keywords: forensic cases, emergency services, forensic reports

Giriş ve Amaç

Kişilerin kasıtlı veya kasıtsız davranışlar bağlı fiziksel veya ruhsal olarak sağlığının bozulması adli olgu olarak değerlendirilmektedir. Bu olayların soruşturulması ve araştırılması aşamasında olguların muayenesi ve adli rapor düzenlenmesi büyük önem arz etmekte ve adli mercilere yol gösterici olmaktadır(1-3).

Bu kapsamda değerlendirilen darp, trafik kazası, ateşli silah ve patlayıcı madde yaralanması, her türlü alet yaralanması, yanık, elektrik çarpması, asfiksi, işkence ve kötü muamele, çocuk istismarı, düşme ve diğer yaralanmalar, zehirlenmeler, intihar girişimleri gibi olayların oldukça fazla nedenleri olduğu düşünüldüğünde; adli olgular acil servis hekimlerinin sık karşılaştığı vakalardandır. (1, 3-5)

Suç içeren şiddet ve neden olduğu travma tüm dünyada önemli bir sağlık sorunudur(6). Sağlık sorunlarına ek olarak yasalarda suça konu teşkil edebilecek her türlü yaralanmalar ile ilgili pek çok düzenleme olup hukuki sorunlar ortaya çıkmaktadır. Ayrıca TCK 279 ve 280. maddeleri gereğince olayın soruşturulması ve kovuşturulması için sağlık personeli adli vakaların bildirimini yapmakla yükümlü kılınmıştır(7,8). Bu nedenle hastanın muayene ve tedavisinin yanında tıbbi belge ve adli raporların zamanında ve eksiksiz düzenlenmesi hekimin önemli sorumluluklarından birisidir(9).

Bu çalışmada Mustafa Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Acil Servise başvuran adli nitelikteki olguların demografik özellikleri incelenerek bu birimde çalışan hekimlerin yasal sorumlulukların vurgulanması amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

Bu çalışmanın örneklemi Mustafa Kemal Üniversitesi Uygulama ve Araştırma Hastanesi Acil Servisine 01.01.2008-06.07.2011 tarihleri arasında başvuran adli nitelikte 843

olgunun demografik özellikleri retrospektif olarak incelenerek SPSS programında istatistiksel olarak değerlendirilmiştir.

Bulgular

Belirtilen tarihler arasında acil servise başvuran toplam hasta sayısı 67907, toplam adli vaka sayısı 843 idi. Adli vakaların tüm vakalara oranı 0,01 olarak tespit edildi. Olguların cinsiyete ve yaş ortalamaları Tablo-1 de gösterilmiştir.

Tablo-1: Olguların yaş ve cinsiyete göre dağılımı.

	N	Minimum	Maksimum	Ortalama	Standart sapma
Erkek olguların yaş dağılımı	581(%69)	1,00	88,00	27,88	14,97
Kadın olguların yaş dağılımı	262(%31)	1,00	121,00	28,50	17,94

Yaş gruplarına göre dağılım incelendiğinde erkek olguların %77.8'inin 18-65 yaş olduğu, kadın olguların %70.2'sinin 18-65 yaş olduğu görüldü (Tablo 2).

Adli olgu oluş mekanizmaları incelendiğinde erkeklerde en sık trafik kazası (n:256,%44.1) kadınlarda zehirlenme (n:99,%37.8) görüldü. Diğer nedenler arasında darp, ateşli silah yaralanmaları, kesici alet yaralanmaları, iş kazaları ve diğer şekillerde olan yaralanmalar vardı (Tablo-3).

Tablo-2: Olguların yaş gruplarına göre dağılımı.

	Yaş	N	%
Erkek	0-2	14	2,4
	3-17	102	17,6
	18-65	452	77,8
	65 ve üzeri	13	2,2
	Toplam	581	100,0
Kadın	0-2	9	3,4
	3-17	55	21,0
	18-65	184	70,2
	65 ve üzeri	14	5,3
	Toplam	262	100,0

Tablo-3: Olguların Hayati Tehlike dağılımı.

Hayati tehlike			
		N	%
Erkek	Hayati tehlike var	112	19,3
	Hayati tehlike yok	466	80,2
	Belirtilmemiş	3	,5
	Toplam	581	100,0
Kadın	Hayati tehlike var	32	12,2
	Hayati tehlike yok	230	87,8
	Toplam	262	100,0

Adli olguların hayati tehlike durumları tablo-4 te gösterilmiştir. Lezyonun basit tıbbi müdahale (BTM) ile düzeliş düzelmeyeceği incelendiğinde kadınların %60.7 ve erkeklerin %49.2'si BTM düzeliş durumunda idi (tablo-5).

Tablo-4:Adli olguların dağılımı

		N	%
Erkek	Trafik kazası	256	44,1
	İş kazası	35	6,0
	Darp ve kavgalar	71	12,2
	Delici kesici alet yaralanması	45	7,7
	Ateşli silah yaralanması	48	8,3
	İntoksikasyon	42	7,2
	Diğer şekiller	84	14,5
	Toplam	581	100,0
	Kadın	Trafik kazası	85
İş kazası		2	,8
Darp ve kavgalar		20	7,6
Delici kesici alet yaralanması		3	1,1
Ateşli silah yaralanması		6	2,3
İntoksikasyon		99	37,8
Diğer şekiller		47	17,9
Toplam		262	100,0

Tablo-5: Olguların BTM dağılımları

		N	%
Erkek	BTM ile giderilebilir	286	49,2
	BTM ile giderilemez	216	37,2
	Belirtilmemiş	79	13,6
	Toplam	581	100,0
Kadın	BTM ile giderilebilir	159	60,7
	BTM ile giderilemez	65	24,8
	Belirtilmemiş	38	14,5
	Toplam	262	100,0

Olguların yatırıldığı bölümler tablo-6 da gösterilmiştir

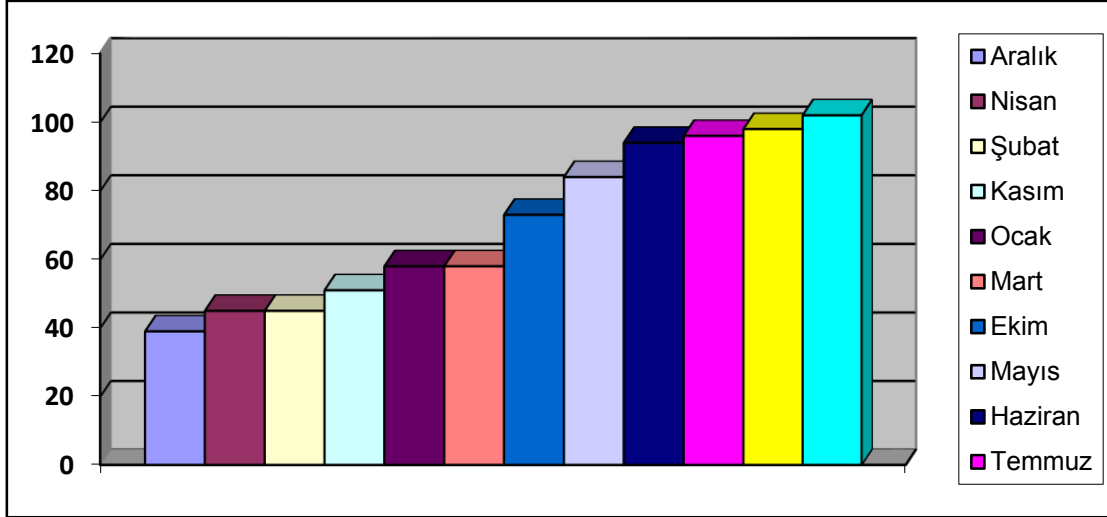
Tablo-6: Olguların yattığı bölümler

		N	%
Erkek	Beyin cerrahi	27	4,6
	Göğüs cerrahi	2	,3
	Genel cerrahi	21	3,6
	Ortopedi	100	17,2
	Acil servis	47	8,1
	Diğer	34	5,9
	Yalnız gözlem	350	60,2
	Toplam	581	100,0
Kadın	Beyin cerrahi	8	3,1
	Göğüs cerrahi	1	,4
	Genel cerrahi	2	,8
	Ortopedi	27	10,3
	Acil servis	101	38,5
	Diğer	13	5,0
	Yalnız gözlem	110	42,0
	Toplam	262	100,0

Olgular başvuru aylarına göre değerlendirildiğinde en sık başvuru ağustos ve eylül ayında oldu (Grafik-1)

Erkek olguların %46.3ünde ortopedik problemler görülürken , %10.7 sinde çoklu organ hasarı mevcuttu. Kadın olguların %30.9'unda ortopedik problemler, %45.4 ünde herhangi bir doku hasarı yoktu. Erkek olguların 330'u (%56.8) evine taburcu edildi, 187'si (%32.2) hastaneye yatırıldı,39'u(%6.7) yoğun bakıma yatırıldı. 13 hasta (%2.2) bir üst merkeze sevk edilirken, 12 hasta(%2.1) ex oldu.

Kadın olguların 107'si (%40.8) evine taburcu edildi.138 olgu (%52.7) hastanede yatırıldı, 12 olgu (%4.6) yoğun bakıma yatırıldı. 2 olgu (%0.8) ex oldu.

Tartışma

Acil servise başvuran olguların önemli bir bölümünü de adli nitelikteki olgular oluşturmaktadır. Çalışmamızda adli olguların özellikle yaz aylarında artış gösterdiği ve büyük bölümünü genç-erişkin bireylerin oluşturduğu görülmüştür (tablo-2, grafik-1). Literatür ile uyumlu bulunan bu bulgular özellikle kişilerin fiziksel aktivitelerin arttığı mevsim ve yaş durumuna bağlı olduğu düşünülmüştür. (4, 10, 11)

TURLA ve ark. acil servise gelen adli olguların en fazla (%60,9) trafik kazası nedeniyle hastaneye getirildiği, bunu zehirlenme ve darp olgularının izlediği, zehirlenme olgularının %63,3'ü gıda zehirlenmesi olduğu(4), Seriken M. ve ark. acil servise başvuran adli olguların incelendiği çalışmalarında; etiyolojiye göre dağılımda en büyük grubu trafik kazaları oluşturduğu (%68,3 n=2201), kesici, delici alet yaralanmaları ikinci sırada yer aldığı (%12,8 n=413) bildirilmiştir. (12). Çalışmamızda erkek olguların en sık trafik kazası ve darp, kadınların ise intoksikasyon nedeniyle başvurduğu ve bunu trafik kazaları başvurularının takip ettiği görülmüştür.

Adli raporların düzenlenme aşamasında yasalarımız gereği adli mercilerce, meydana gelen yaralanmanın yaşamsal tehlike ve basit tıbbi müdahale açısından değerlendirilmesi özellikle istenmektedir. Bu değerlendirmenin yapılmadığı adli raporların, eksik olması yanında adaletin sağlanmasına yardımcı olmaktan da uzak olacağı açıktır. Olguların 117 sinde basit tıbbi müdahale, 3 olguda ise yaşamsal tehlike değerlendirilmesinin yapılmadığı görülmüştür. Acil servis hekimlerinin, adli vakaların değerlendirilme ve raporlandırılma sürecinde zorlandıkları, hukuki süreç hakkında yeterince bilgi sahibi olmadıkları düşünülmüştür. Konu ile ilgili yapılan bir çalışmada, acil servise başvuran adli olguların

%20,1'lik kısmında kesin hekim rapor verildiği ve bunların büyük kısmının basit yaralanması olan (sıyrık, abrazyon, kontüzyon, kesi) hastalara ait olduğu (n=411, %63,4), etyolojiye göre kesin rapor verilme durumunun zehirlenme olgularında en düşük orana sahip olduğu bildirilmiştir (%4,4) (12).

Tayvanın taipei kentinde acil servise başvuran 114 cinsel saldırı olgularının (107 erkek, 7 kadın) incelendiği çalışmada; yaşlarının 3 ile 49 arasında olup ortalama 17.9 olduğu, tüm olguların %72.3'ünde fiziksel travma bulgularının tespit edildiği bildirilmiştir. Genel vücut travma bulguları ilk 72 saat içinde yapılan fizik muayene ile anlamlı şekilde belirgin olarak tespit edildiği belirtilmiştir(13). Adli yargılama sürecinde bireylerin vücudunda meydana gelen yaralanma ağırlığına göre saldırganı suç atfedilmektedir. Bu nedenle olay sonrasında düzenlenen adli raporlar önemli bir delil niteliği teşkil etmektedir. Adli yargılama aşamasında çıkacak sorunlar ve iddialar nedeniyle olaydan uzun süre sonra tekrar değerlendirme yapılması gerekebileceğinden adli raporların düzenlenmesinde gereken önemin titizlikle gösterilmesi gerekmektedir.

Ankara Gazi Üniversitesi hastanesi Acil servisinde başvuran trafik kazası yaralanmalarının değerlendirildiği 8800 vaka üzerinden yapılan çalışmada; 262 vakanın trafik kazası sonucu yaralanma nedeniyle başvurmuş olup bunların 38.2% (100)'si kadın, 61.8% (162)'si erkek olduğu, trafik kazası olgularının en çok %27.9'luk oranla 25 yaş altı grubun oluşturduğu bildirilmektedir. Olguların 60.3% oranında acil servis sistemiyle ambulans tarafından hastaneye getirildiği, en çok yaralanma şekli (54.9%,) kafa ve boyun yaralanmalarını içeren multitravmalı olguları olduğu tespit etmişlerdir. 1.1% (n=3) olgu acil serviste öldüğü belirtilmiştir(14).

Acil servise başvuran 1100 fiziksel saldırı olgusunun değerlendirildiği çalışmada; erkek kadın oranının 3.6/1, erkelere en sık görülen yaş aralığının 16-25 yaş, kadınlarda ise 26-35 yaş aralığında olduğu, en çok yaralanma şeklinin kontüzyon olup bunu kesi yaraları takip ettiği, en sık kullanılan silahın tahta sopa olup bunu yumruk ve tekme izlediği, en çok etkilenen anatomik vücut bölgesinin kafa ve boyun olup bunu ekstremitelerin izlediği, kadınlara saldırı en çok eşleri tarafından yapıldığı ancak erkeklere saldırıda spesifik olmayan durumlar ve komşusu tarafından yapıldığı, fiziksel saldırı yaralanmalarının en çok akşam ve gece yarısı meydana geldiğini bildirmişlerdir(11).

Tüm dünyada şiddet suçları artış gösterdiği göz önüne alındığında, yaralanmaların uygun olarak değerlendirmesi, yorumlanması ve dokümantasyonu bir adli hekimin en önemli görevlerinden birisidir. Değerlendirme ve dokümantasyonun amacı mahkemelerde bazen

yaralanmanın nasıl ve ne şekilde meydana geldiği konusunun anlaşılmasına yardımcı olmaktadır. Bu iki önemli konu hekimler tarafından nadiren uygun ve tam olarak yapılmaktadır(1). Adli olguların araştırılması için adli mercilere bildirilmelidir. Suç ve şiddet şekilleri değiştikçe yeni anti şiddet yasaları uygulanmalı, yasal düzenlemelerle toplumun ihtiyacının karşılanması gerekmektedir(6).

Sonuç olarak adaletin sağlanmasında önemli bir delil niteliğinde olan adli raporların düzenlenmesinde adli olgu ile ilk olarak karşılaşma sıklığı yüksek olan acil hekimlerin önemli sorumlulukları bulunmaktadır. Bununla birlikte yasalarımız gereği ihbar yükümlülüğü de bulunan hekimlerin adli ve hukuki sorumlulukları konusunda bilgi, beceri ve farkındalıklarının artırılmasına yönelik eğitim programlarının düzenlenmesinin gerektiği düşünülmüştür.

Kaynaklar

1. Payne JJ, Crane J, Hinchliffe JA. Injury Assesment, Documentation and Interpretation. Clinical Forensic Medicine. A Physician's Guide, Second Edition, Ed: Margaret M.Stark. Humana Press. Totowa New Jersey 2005; 127-58.
2. Turla A, Aydın B. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesine Başvuran Adli Nitelikli Çocuk Olguların Değerlendirilmesi. Adli Tıp Bülteni 2007; 12: 106-11.
3. Türkmen N, Akgöz S, Çoltu A, Ergin N. Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil Servisine Başvuran Adli Olguların Değerlendirilmesi. Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi 2005; 31: 25-29.
4. Turla A, Aydın B, Sataloğlu N. Acil Serviste Düzenlenen Adli Raporlardaki Hata ve Eksiklikler. Ulus Travma Acil Cerrahi Dergisi 2009; 15(2): 180-4.
5. Binay Ç, Şahin GT, Biçer S, Gemici H, Şahin Ş, Bahar S, Şiraneci R, Engerek N. Çocuk Acil Ünitesi 2006 Yılı Zehirlenme Vakalarının Değerlendirilmesi. Akademik Acil Tıp Dergisi 2010; 9(1).
6. Sharma BR. Clinical forensic medicine in the present day trauma-care system--an overview. Injury. 2006; 37(7): 595-601.
7. Türk Ceza Kanunu. Seçkin Yayınevi, Ankara 2008.
8. Çetin G. Türk Ceza Kanunu Açısından Yaralanmalar. Adli Tıp Ders Kitabı. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Yayınları, İstanbul 2011; 241-54.
9. Özaslan A, Kolusayın Ö. Hekimin Yasal Sorumlulukları. Adli Tıp Ders Kitabı. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Yayınları, İstanbul 2011; 13-40.

10. Eryılmaz M, Durusu M, Cantürk G, Menteş MÖ, Özer MT, Çevik E, Törer N, Avcı A, Kaldırım Ü. Adli Olgularda Anatomik Ve Fizyolojik Travma Skorum Sistemlerinin Rolü. *Ulus Travma Acil Cerrahi Derg.* 2009; 15(3): 285-92.
11. Subba SH, Binu VS, Menezes RG, Kumar V, Rana MS. Physical assault related injuries in Western Nepal--a hospital based retrospective study. *J Forensic Leg Med.* 2010 17(4): 203-8.
12. Serinken M, Türkçüer İ, Acar K, Özen M. Acil Servis Hekimleri Tarafından Düzenlenen Adli Raporların Eksiklik ve Yanlışlıklar Yönünden Değerlendirilmesi. *Ulus Travma Acil Cerrahi Derg.* 2011; 17 (1): 23-8.
13. Hwa HL, Chen SC, Wu MZ, Shun CT, Liu SK, Lee JC, Chen YC. Analysis of cases of sexual assault presenting at a medical center in Taipei. *Taiwan J Obstet Gynecol.* 2010; 49(2): 165-9.
14. Aygencel G, Karamercan M, Ergin M, Telatar G. Review of traffic accident cases presenting to an adult emergency service in Turkey. *Forensic Leg Med.* 2008; 15(1): 1-6.